Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys Kehys ry
The Finnish NGDO Platform to the EU

18.10.2016

Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys Kehys ry:n lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2017 (HE 134/2016 vp)

Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys Kehys ry kiittää eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa lausuntopyynnöstä koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017. Lausunnossamme kiinnitämme huomiota erityisesti kehitysyhteistyön ja kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n toimeenpanon rahoitukseen.

Kehitysyhteistyön rahoitus

Kehys pitää erittäin valitettavana, että Suomen hallitus on päättänyt aloittaa valtiontalouden sopeuttamisen kohdistamalla ensimmäiset merkittävät leikkaukset maailman köyhimpiin ja heikko-osaisimpiin. **Hallituksen päätös pitää kehitysyhteistyön rahoitus 0,4 prosentin tasolla bruttokansantulosta hallituskauden loppuun asti on kestämätön.** Nopealla tahdilla kehitysyhteistyöhön kohdistetut leikkaukset ovat asettaneet Suomen pitkäaikaisten sijoitusten tulokset vaaraan. Samalla Suomen maine kansainvälisenä kumppanina on kärsinyt, ja Suomi on vaarassa menettää kansainväliseen kehitykseen ja yhteistyöhön kertynyttä merkittävää osaamista.

Suomen tulee kehitysyhteistyössään pitää kiinni kansainvälisistä avun tuloksellisuuden periaatteista sekä pitää huoli siitä, ettei kehitysyhteistyömäärärahoja käytetä muihin kuin ODA-kriteerit täyttäviin tarkoituksiin. Suomen tulee vastustaa EU:ssa nousussa olevaa trendiä kehitysyhteistyön rahoituksen luisumisesta erityisesti oman turvallisuuden ja maahanmuuttopolitiikan tukemiseen. Kehys haluaa muistuttaa, että **Suomen kehityspolitiikan päätavoitteet ovat köyhyyden vähentäminen, ihmisoikeuksien toteutuminen ja kestävä kehitys**. Jos kehitysyhteistyömäärärahoja halutaan käyttää pakolaistilanteiden ratkaisemiseksi, tulee niitä kohdistaa niiden juurisyiden korjaamiseen, jotka ajavat ihmisiä lähtemään kodeistaan vastoin omaa tahtoaan.

- Suomen tulee tehdä selkeä suunnitelma aikataulusta, jolla se aikoo toteuttaa kansainväliset sitoumuksensa kehitysyhteistyömäärärahojen nostamisesta 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta, pitäen kiinni sitoumuksestaan kohdistaa 0,2 prosenttia bruttokansantulosta vähiten kehittyneille maille.

Eduskunta on pyytänyt ulkoministeriötä kiinnittämään erityistä huomiota **tuloksellisuuteen ja tietoon perustuvaan päätöksentekoon** kehitysyhteistyössä. Vuonna 2015 tilattu ulkopuolinen arvio Suomen kehitysyhteistyöstä antoi ymmärtää, ettei kansalaisjärjestöjen tuloksista ole riittäviä todisteita viitaten ulkoministeriön teettämien ulkopuolisten evaluointien puutteeseen. Tämä osaltaan kannusti nopeisiin

leikkauksiin kansalaisjärjestöjen toteuttamasta kehitysyhteistyöstä. Ulkoministeriö on vuoden 2015 ja 2016 aikana käynnistänyt kolme kansalaisjärjestöjä koskevaa evaluointia. Ensimmäisen evaluoinnin raportti julkaistiin 15.9.2016. Evaluointi toteaa poikkeuksellisen selväsanaisesti kansalaisjärjestöjen tekevän tuloksellista työtä ja **evaluoinnin ensimmäinen suositus on perua ohjelmatukeen kohdistetut leikkaukset**.

- Tuloksellisuutta kunnioittaen hallituksen tulee noudattaa evaluoinnin suositusta ja perua ohjelmatukeen kohdistetut leikkaukset

Kestävän kehityksen rahoitus

Suomi on muiden maiden tavoin sitoutunut kestävän kehityksen toimintaohjelmaan (Agenda 2030). Hallitus on lähtenyt kiitettävällä tavalla ja tahdilla pohtimaan, mitä Agenda 2030 sille tarkoittaa. Toimintaohjelman tuloksellinen toimeenpano edellyttää tiivistä poikkihallinnollista yhteistyötä ja yhteiskunnan laaja-alaista osallistumista. Jatkossa **ulkoasiainvaliokunnan tulee kiinnittää huomiota myös siihen, miten muille hallinnonaloille suunniteltu valtion budjetti tulee vaikuttamaan kestävän kehityksen edellytyksiin** globaalisti ja erityisesti kehitysmaissa. Valtioneuvoston kanslialle siirrettiin vuoden 2016 alussa vastuu Agenda 2030:n toimeenpanon koordinaatiosta Suomessa. Hallituksen laatiessa parhaillaan kansallista Agenda 2030 -toimeenpanosuunnitelmaa Suomen tulisi ensimmäisenä askeleena varmistaa, että tähän koordinaatioon on varattu riittävät resurssit. Suomen on myös varmistettava, että valtioneuvoston kanslialla on riittävästi resursseja toteuttaa laaja-alaista viestintää kestävästä kehityksestä yleisen tietoisuuden lisäämiseksi.

- Ulkoasiainvaliokunnan tulee suosittaa kestävän kehityksen koordinaatioon ja viestintään kohdistettavan rahoitusta

Kansalaisyhteiskunnan tila on uhattuna maailmalla, myös Euroopan unionin sisällä. Tämä ilmenee osin kansalaisyhteiskunnan kannalta keskeisten oikeuksien ja vapauksien, kuten yhdistymis-, kokoontumis- ja sananvapauden rajoituksina, mutta myös kansalaisyhteiskunnan rahoitusmahdollisuuksien kaventamisena. Suomen hallituksen viime vuosina kohdistamat leikkaukset kansalaisyhteiskuntaan, niin kehitysyhteistyöjärjestöjen, rauhanjärjestöjen, Eurooppa-järjestöjen, YK-järjestöjen kuin lukuisten muidenkin osalta, ovat osa kansalaisyhteiskunnan tilan kaventumisen maailmanlaajuista trendiä. Suomen kehityskulku on erityisen huolestuttava, sillä Suomi on aina ennen asettanut suuren arvon kansalaisjärjestöjen työlle, ja vahva kansalaisyhteiskunta on nähty myös Suomen vahvuutena.

- Suomen on varjeltava kansalaisyhteiskunnan tilaa niin Suomessa kuin maailmalla, ja asetettava piste huolestuttavalle trendille leikata kansalaisjärjestöiltä.

Suomen ilmastorahoitus on edelleen vaatimatonta suhteessa kansainvälisiin tavoitteisiin ja se katetaan kehitysyhteistyöbudjetista. Kuitenkin on kansainvälisesti sovittu, että kehittyneet maat kasvattavat ilmastorahoitustaan 100 miljardin dollarin vuositasolle vuoteen 2020 mennessä ja myös Suomi on sitoutunut

osoittamaan köyhien maiden ilmastotoimiin uutta ja lisäistä rahoitusta. Suomen tuleekin suhtautua ilmastorahoitusta koskeviin sitoumuksiinsa kunnianhimoisemmin. Pidämme myös erittäin valitettavana, että aikaisemmin kehitys- ja ilmastotoimiin ohjattuja päästökauppatuloja on esitetty suunnattaviksi energiaintensiiviselle teollisuudelle mikä heikentää Suomen ilmastorahoituksen pohjaa entisestään. **Suomen tulisi vastaisuudessakin ohjata päästöoikeuksien huutokauppatulot kansainvälisiin ilmasto- ja kehitystoimiin** ja vähintäänkin päästökauppatulot, joita ei ohjata teollisuuden tukemiseen, tulisi korvamerkitä ilmastorahoitukseen.

- Suomen ilmastorahoituksen tulee olla lisäistä suhteessa muuhun kehitysyhteistyörahoitukseen ja sen määrää tulisi kasvattaa tasaisesti 200 miljoonaan euroon, jotta Suomen kansainvälinen ilmastorahoitussitoumus täyttyisi.

Lopuksi haluamme tuoda esille pettymyksemme edellisten hallitusten käynnistämään suuntaukseen Eurooppa-tiedotuksen rahoituksen vähentämisestä. Eurooppa-tiedotuspisteiden lakkauttaminen ympäri Suomea on ollut vakava virhe, joka on vaikeuttanut ihmisten mahdollisuutta saada tietoa EU:n toiminnasta ja roolista. Pidämme erittäin tärkeänä, että kansalaiset ymmärtävät Euroopan unionin toimintaa nykyistä paremmin, jotta EU:n päätökseen kyetään suhtautumaan tietoon pohjautuen. Tämä olisi erittäin tärkeää varsinkin nyt, kun EU on erilaisten haasteiden edessä ja yhteisten ratkaisujen löytäminen kansalaisten tukeen nojaten olisi kriittistä.

Kunnioittavasti,

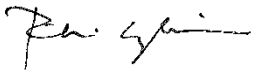

Rilli Lappalainen

Pääsihteeri

Kehys ry